

זכות השיבה מפחידה אותי / אורה ראובן

אני גרה בבית ערבי, שיושביו ברחו או גורשו. היה בחצר עץ יסמין ריחני ומשאבת מים לידו, הייתי נתלית ומתנדנדת על הידית בעוד המים נשאבים להם. ועצי גויאבות ולימון ורימון וזית וגפן ענקית. את כל זה עזבו בני הבית ונמלטו מפני היהודים. היהודים זה אבא, שבא ליפו הכבושה יחד עם החברים מהצבא, וכל אחד תפס בית. אמא ואני התגוררנו בנהלל. אבא בא מהשואה. אוד מוצל מאש. אשתו ובתו, ההורים שלו, האחים והאחיות, כולם נשרפו חיים בעודם מתחבאים מהגרמנים במרתף תחת מיטות ומזרונים, ורק אבא ברח. אבא, היתום, האלמן, השכול - פצח במסע ביערות, ברכבות, בשלגים וברעב.. והתגייס לצבא הרוסי שהגיע לעיראק. אבא ערק והמשיך את מסעו לארץ. כך הגיע לעמק יזרעאל שהיה חלום, ורצה להקים חיים חדשים.. אמא היתה מעפילה מעליית הנוער שישבה במעצר הבריטים בעתלית. אבא פגש את אמא בנהלל, בפנימיית הבנות. הם הולידו אותי והתחילו חיים חדשים.. מלחמת השחרור פרצה ואבא התגייס. הערבים ברחו או גורשו, ויפו התרוקנה. אבא, שביתו ומשפחתו נשרפו, חייל בצבא הישראלי שנכנס ליפו, תפס עכשיו בית של משפחה ערבית שגירשו אותה. וכאן בבית הזה הושיב את אמא ואותי כדי לחיות חיים חדשים. עכשיו הערבים מבקשים לשוב לבתים שלהם. אחרי מלחמת ששת הימים, ימי הגשרים הפתוחים, באו שתי נשים ודפקו על הדלת. אמרה האחת: אני מיפו, וזו אחותי, מעמאן, וזה היה הבית שלה. אפשר לבקר בבית? הכנסתי אותן, והאישה מעמאן אמרה: כאן היה יסמין, וכאן עץ הלימון. נתן פרי, הלימון? שאלה. שוטטו באלם בבית עוד קצת והלכו. אבא לא רצה לצאת מהארץ לשום מקום בעולם. כאן הבית שלי ואין לי מה לחפש במקום אחר, אמר לי. אני מנסה לדמות לי איך כולם מקבלים את זכות השיבה לבתים שלהם. איך אני חיה במקום נטול זכויות שיבה וחובות שירות צבאי